

Partneri za prirodu

***Rezultati ankete o uključivanju
dionika u upravljanje zaštićenim
područjima u RH***

Zagreb, veljača, 2021.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Švicarsko - hrvatski program suradnje

UVOD

U sklopu projekta „Partneri za prirodu“¹, financiranog putem Švicarsko-hrvatskog programa suradnje, između studenog 2020. i veljače 2021. godine provedena je anketa među javnim ustanovama zaduženim za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode (JU) na temu uključivanja dionika u upravljanje zaštićenim područjima u RH. Cilj istraživanja bio je prikupiti svježe podatke o trenutnoj razini uključenosti dionika u upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u RH te ih usporediti s ranije prikupljenim podatcima kako bi se eventualno detektirali neki trendovi u zadnjih nekoliko godina. U istraživanju je sudjelovalo 40 od 46 JU, uključujući sve nacionalne parkove (NP), 10 od 11 parkova prirode (PP), 20 od 21 županijske JU i 2 od 6 lokalnih JU.

Anketa je djelomično inspirirana sličnim istraživanjem koje je 2016. godine provedeno u sklopu projekta „Odgovorno za prirodu“², čiji je nositelj bila Udruga Sunce, a partneri Udruga BIOM, Društvo Marjan te Ekonomski fakultet iz Splita, dok je Pravni fakultet iz Splita bio suradnik na projektu. Neka pitanja u našoj anketi namjerno su postavljena što sličnije onima iz istraživanja iz 2016. kako bi se današnja situacija mogla usporediti s tadašnjom. Ipak, važno je istaknuti potrebu za određenom dozom opreza pri usporedbi podataka zbog toga što u oba istraživanja nisu sudjelovale iste JU (u istraživanju iz 2016. sudjelovalo je 36 JU, uključujući 18 NP i PP, 14 županijskih JU te 4 lokalne JU), kao i zbog metodoloških razlika u prikupljanju podataka (2016. su provedeni strukturirani intervjuji s predstavnicima JU, dok smo mi u našem istraživanju podatke prikupljali putem *online* anketnog upitnika).

U nastavku dokumenta donosimo pregled odgovora na 22 postavljena pitanja, uključujući i, tamo gdje je to prikladno, prikaz razlika između različitih tipova JU (NP, PP i županijske JU³) te usporedbu s podatcima prikupljenim 2016. godine.

Opći cilj projekta „Partneri za prirodu“ je izgraditi kapacitete organizacija civilnog društva i javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima prirode u Hrvatskoj, kroz suradnju i partnerstvo sa švicarskim organizacijama civilnog društva i javnim institucijama, na način koji osigurava održivi socioekonomski razvoj lokalnih zajednica.

Projekt koordinira Zelena akcija / Friends of the Earth Croatia, a partneri na projektu su: Javna ustanova Zeleni prsten Zagrebačke županije, Javna ustanova "Park prirode Lastovsko otočje", Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode, te švicarska nevladina organizacija Pro Natura / Friends of the Earth Switzerland.

¹ Više o projektu: https://zelena-akcija.hr/hr/projekti/aktualni_projekti/partneri_za_prirodu_partners_for_nature

² Za više informacija o istraživanju i samom projektu vidjeti: https://sunce-st.org/wp-content/uploads/2021/01/Sudjelovanje_javnosti_HR.pdf

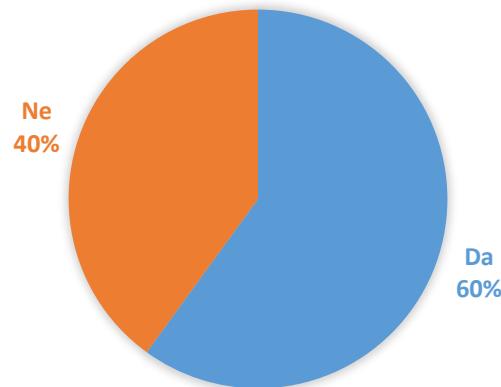
³ Odgovori lokalnih JU nisu zasebno prikazivani jer je manje od 50% lokalnih JU odgovorilo na upitnik, no njihovi odgovori su uključeni u ukupne brojeve.

REZULTATI

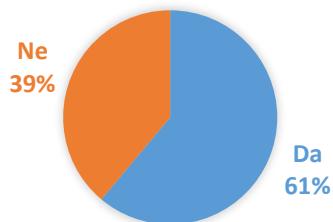
Ljudski i finansijski kapaciteti za informiranje i uključivanje javnosti u upravljanje zaštićenim područjima

1. Izdvaja li Vaša JU finansijska sredstva za uključivanje javnosti u upravljanje zaštićenim područjima (organiziranje anketa, fokus grupa, javnih rasprava, suradničkih vijeća i sl.)?

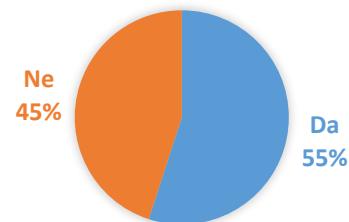
UKUPNO

NP I PP

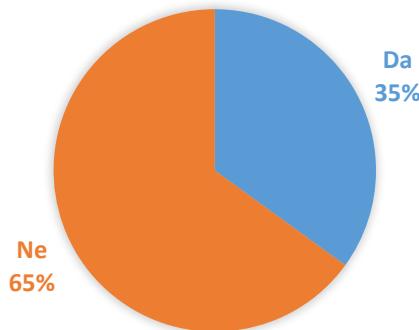
ŽUPANIJSKE JU

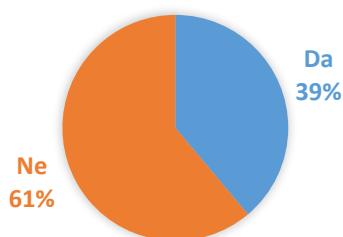
Zanimljivo je da je na ovo pitanje potvrđno odgovorilo 70% parkova prirode i samo 50% nacionalnih parkova. Na slično pitanje 2016. godine potvrđno je odgovorilo 56% uključenih NP i PP te 36% županijskih JU.

2. Smatrate li da Vaša JU raspolaže dostatnim finansijskim i ljudskim resursima za učinkovito informiranje i uključivanje javnosti u upravljanje zaštićenim područjima?

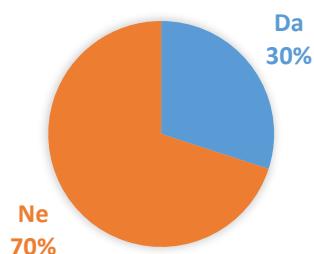
UKUPNO

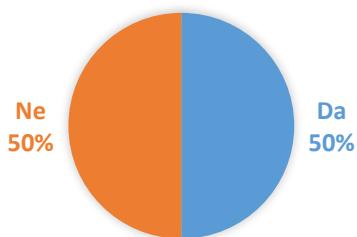
NP I PP

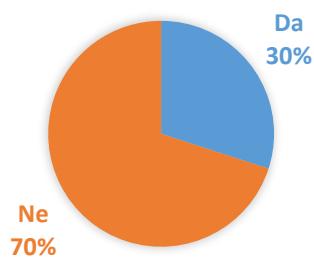
ŽUPANIJSKE JU

NP

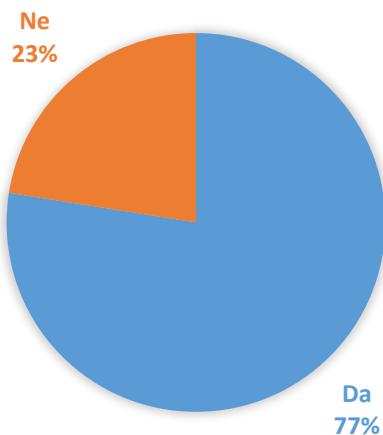
PP

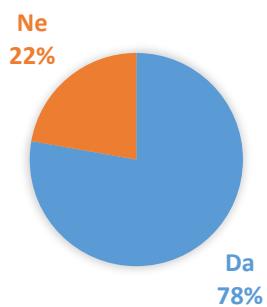
Zanimljivo je primijetiti da, iako je u odnosu na nacionalne parkove veći postotak parkova prirode izjavio da izdvajaju finansijska sredstva za uključivanje javnosti u upravljanje zaštićenim područjem (vidjeti prethodno pitanje), istovremeno veći postotak parkova prirode smatra kako ne raspolaže dostatnim sredstvima za takve aktivnosti.

3. Ima li Vaša JU imenovanu osobu za informiranje javnosti?

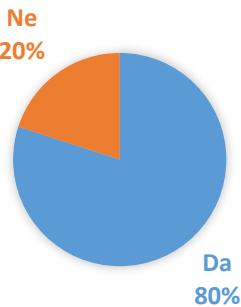
UKUPNO

NP I PP

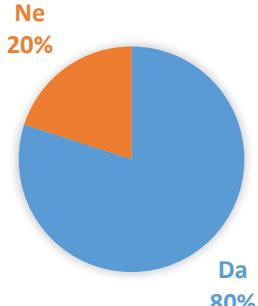
ŽUPANIJSKE JU

NP

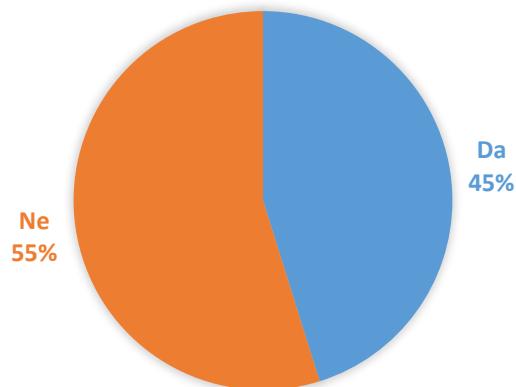
PP

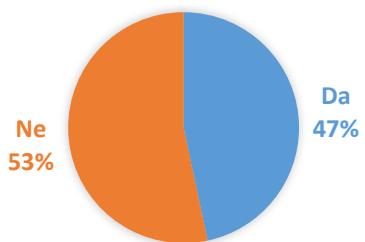
Godine 2016. 83% intervjuiranih NP i PP i 93% županijskih JU izjavilo je da imaju imenovanu osobu za informiranje javnosti. Naoko lošija situacija 5 godina kasnije vjerojatno je posljedica toga što je u istraživanju iz 2016. sudjelovalo samo 14 županijskih JU (u odnosu na 20 u ovom istraživanju), a iako je u oba istraživanja sudjelovao jednak broj NP + PP, ne radi se o identičnom skupu ustanova.

4. Ako je odgovor na prethodno pitanje bio da, da li je osoba za informiranje javnosti dodatno educirana za pružanje informacije?

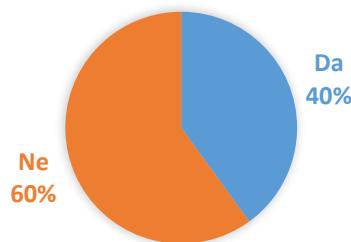
UKUPNO

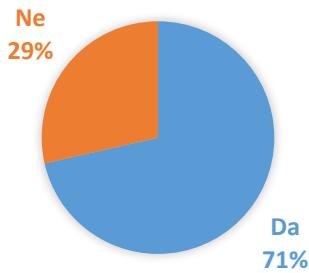
NP I PP

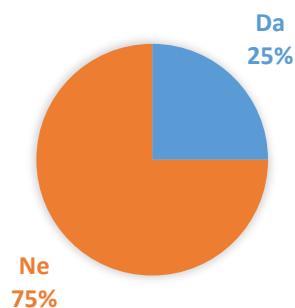
ŽUPANIJSKE JU

NP

PP

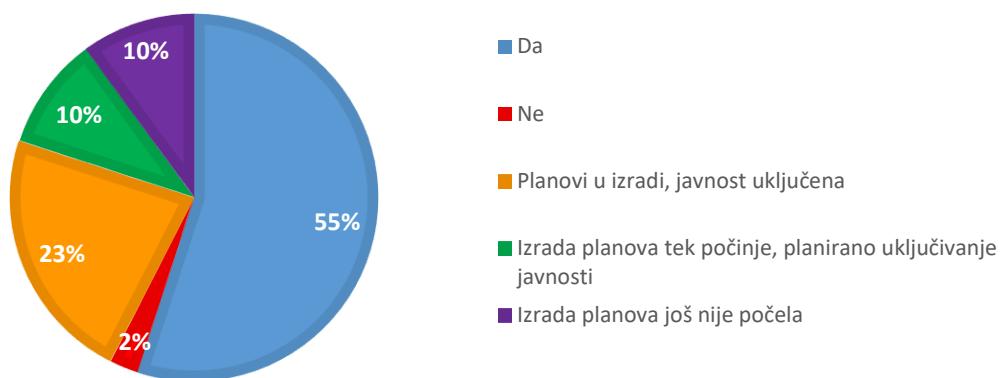

U istraživanju iz 2016. na identično pitanje je potvrđeno odgovorilo 50% NP i PP te 36% županijskih JU. Iako je, u odnosu na nacionalne parkove, nešto veći postotak parkova prirode i županijskih JU izjavio da imaju imenovanu osobu za informiranje javnosti (prethodno pitanje), iz odgovora na ovo pitanje vidljivo je kako su osobe za informiranje javnosti u NP u prosjeku bolje educirane za tu ulogu.

Uključivanje javnosti u izradu planova upravljanja

5. Da li je Vaša JU uključila javnost u izradu plana/ova upravljanja zaštićenim područjima nad kojima ima nadležnost?

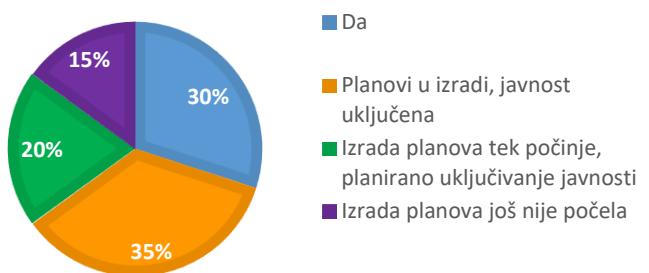
UKUPNO

NP I PP

ŽUPANIJSKE JU

U upitniku su bile navedene opcije „Da“, „Ne“ i „Ostalo“, uz mogućnost dodatnog pojašnjjenja. Kategorije prikazane na grafikonima (osim Da i Ne) zapravo su pokušaj grupiranja pojašnjjenja navedenih pod Ostalo.

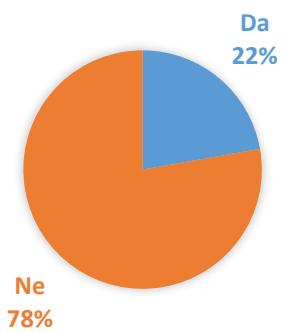
Suradnička vijeća

6. Postoji li na području nad kojim Vaša JU ima nadležnost suradničko vijeće?

UKUPNO

NP I PP

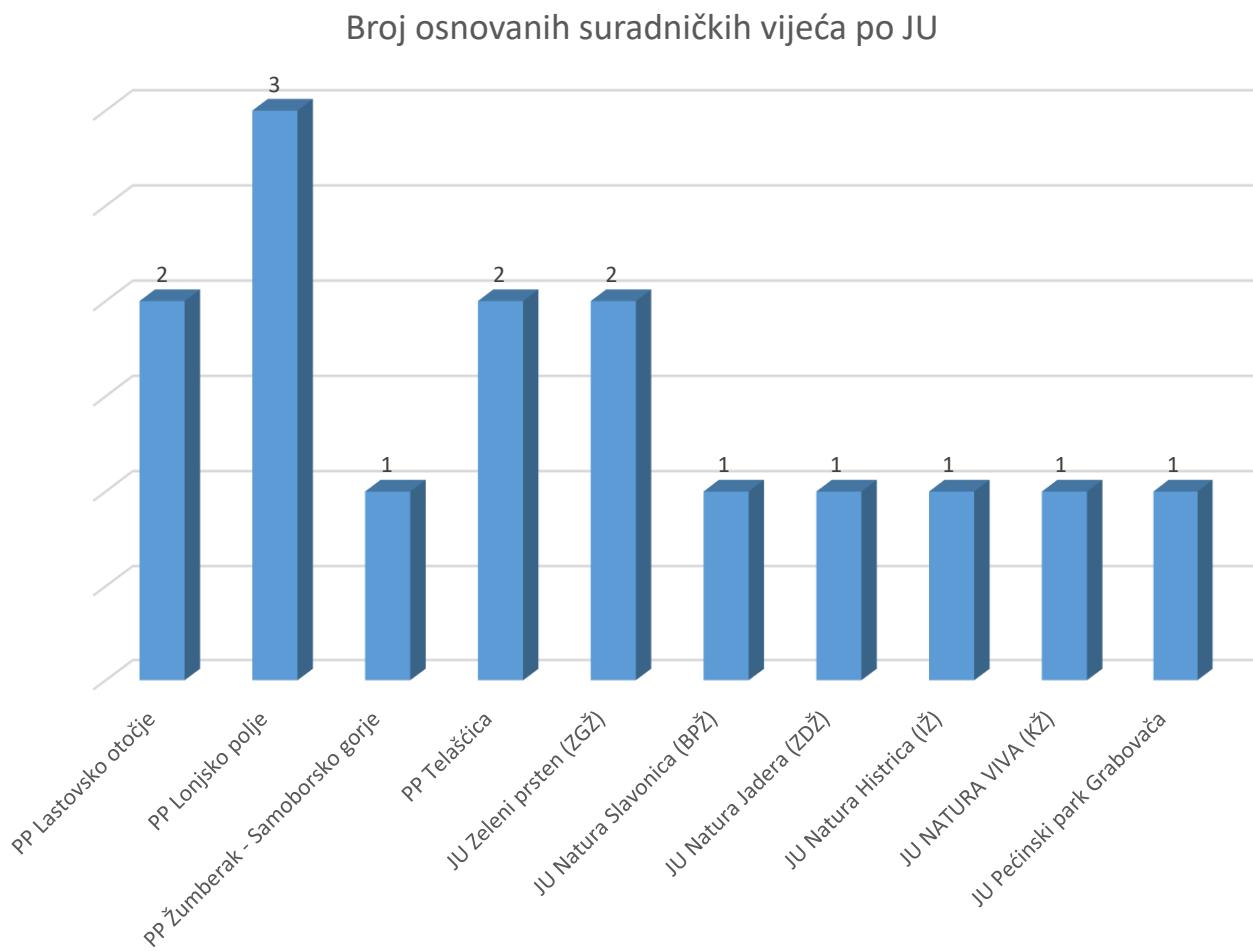

ŽUPANIJSKE JU

U istraživanju iz 2016. godine 28% intervjuiranih NP i PP te 14% županijskih JU izjavilo je da imaju suradnička vijeća. Razlika u postotcima za NP i PP vjerojatno je posljedica toga što u dva istraživanja nije uključen identičan skup JU (razliku je moguće objasniti jednim dodatnim suradničkim vijećem u skupini NP + PP u podatcima iz 2016. godine). Također je zanimljivo primijetiti da su za sva suradnička vijeća iz te skupine odgovorni parkovi prirode, odnosno da nijedan nacionalni park nema suradničko vijeće. Za kraj, valja spomenuti i kako je u periodu između 2016. godine i danas suradničko vijeće osnovala i minimalno jedna lokalna JU – Pećinski park Grabovača.

7. Ako na području nad kojim Vaša JU ima nadležnost postoji više od jednog suradničkog vijeća, molimo Vas da navedete broj.

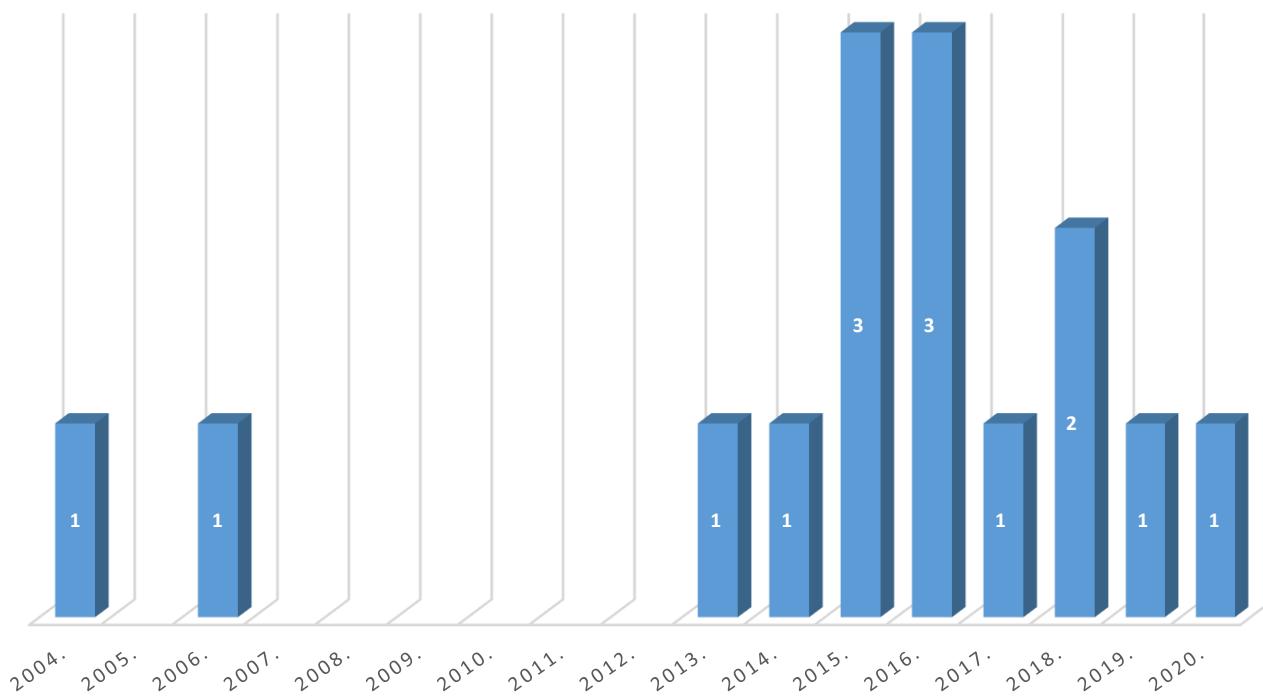

Od dva suradnička vijeća koja je osnovala JU Park prirode Lastovsko otoče trenutno je aktivno samo jedno. Suradničko vijeće je 2013. godine osnovao i Park prirode Medvednica, no ono više nije aktivno (u planu je osnivanje novog vijeća).

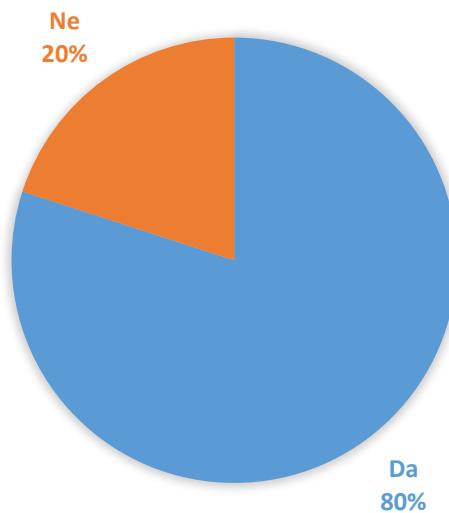
Kolege koje su provele istraživanje 2016. godine navode kako su naknadno saznali da je i Javna ustanova Sisačko-moslavačke županije osnovala suradničko vijeće, no kako ta JU nije sudjelovala ni u ovom istraživanju, nismo uspjeli provjeriti tu informaciju.

8. Ako je odgovor na predzadnje pitanje bio da, molimo navedite godinu/e kada je/su suradničko/a vijeće/a osnovano/a.

SURADNIČKA VIJEĆA PREMA GODINI OSNIVANJA

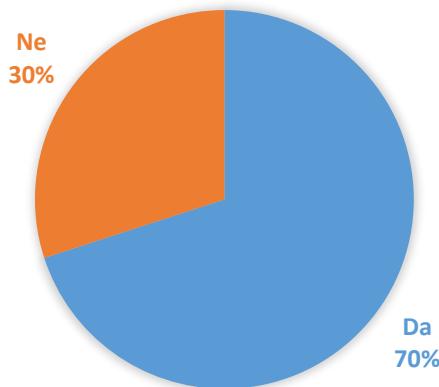

9. Ako suradničko vijeće postoji, ima li ono neki tip pravilnika/smjernica kojima se regulira njegov rad?

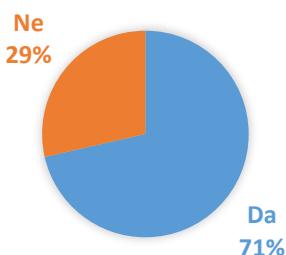

10. Ako na području nad kojim Vaša JU ima nadležnost ne postoji suradničko vijeće, razmišljate li o njegovom osnivanju?

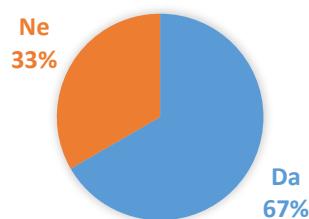
UKUPNO

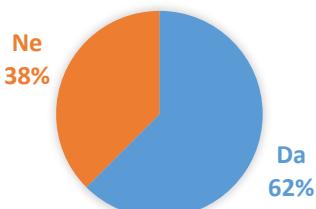
NP I PP

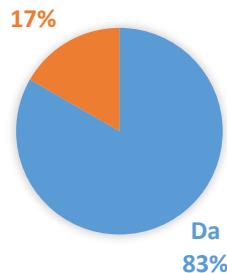
ŽUPANIJSKE JU

NP

PP

U istraživanju provedenom 2016. godine, 50% intervjuiranih županijskih JU koje tada još nisu imale suradnička vijeća izjavilo je da razmišlja o njihovom osnivanju, dok se isto nije moglo reći za niti jedan intervjuirani nacionalni park ili park prirode. Iz podataka prikupljenih tijekom našeg istraživanja vidljivo je da je interes za ovaj model uključivanja dionika u međuvremenu porastao, a najizrazitije upravo među nacionalnim parkovima i parkovima prirode. Zanimljivo je uočiti da među te dvije kategorije zaštićenih područja parkovi prirode vode i prema broju osnovanih vijeća (8 naprema 0) i prema interesu za njihovo osnivanje kod JU koje ih još nemaju (83% naprema 62%). Valja spomenuti da su na ovo pitanje potvrđno

odgovorile i tri JU koje već imaju formirana suradnička vijeća, što može biti posljedica pogreške pri popunjavanju upitnika, ali i namjere da se osnuju dodatna suradnička vijeća.

11. Ako je odgovor na prethodno pitanje bio ne, navedite glavne razloge.

Na ovo je pitanje odgovorilo 7 JU:

-Nismo do sada osjetili potrebu.

-Ustanova trenutno upravlja s 28 zaštićenih područja i 103 područja ekološke mreže (samostalno ili u suradnji s drugim JU). Trenutna situacija sa suradničkim vijećima (nedovoljno zakonski reguliran rad, nedostaci takve metode uključivanja javnosti u proces upravljanja...) uz upravljanje velikim brojem zaštićenih područja (uz trenutne kapacitete) jednostavno (trenutno) ne predstavlja „primjerena/adekvatan“ način uključivanja javnosti u proces upravljanja.

-Brijuni su u potpunosti u vlasništvu države i naši glavni dionici su MORH i Državne nekretnine, oboje na neki način državna tijela. S ostalim dionicima se održavaju privremeni sastanci i dogовори oko gorućih pitanja. Nismo do sada imali potrebu za suradničkim vijećem.

-Nema potrebe

-Jednostavno nismo o tome razmišljali

-Dionici nikada nisu jasno iskazali interes za osnivanje takvog tijela.

-Točniji odgovor bi bio "Da, ovisno o situaciji". Ako se provode redovite radionice tijekom izrade određenih dokumenata i ne pojavljuje se neka određena tema koju je potrebno detaljnije diskutirati, onda dodatno udruživanje možda nije potrebno. Ako ipak postoji neka tema koja traži dublju analizu i istraživanje, onda je osnivanje nekog internog radnog tima/suradničkog vijeća dobrodošla jer se fokus može staviti upravo na tu temu.

12. Ako je na području nad kojim Vaša JU ima nadležnost postojalo suradničko vijeće ali ste u međuvremenu odustali od tog modela uključivanja dionika, molimo navesti razloge.

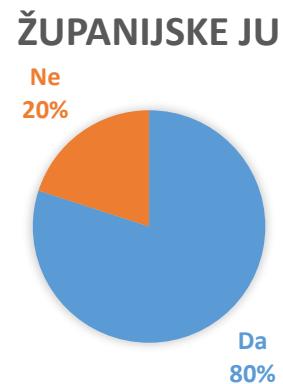
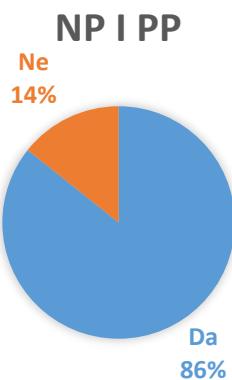
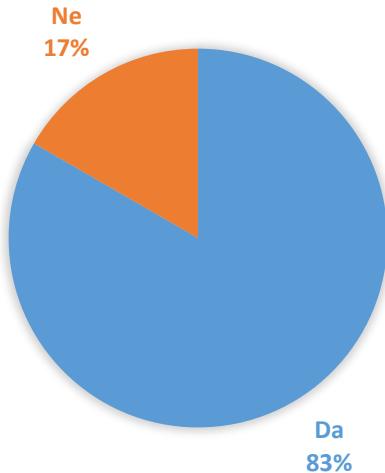
Pod ovom su rubrikom zaprimljeni sljedeći odgovori:

-Suradnička vijeća nisu bila aktivna od svibnja 2019., ali planiramo ih ponovno aktivirati u svrhu izrade planova upravljanja. U budućnosti nije sigurno jer zahtjeva dosta angažmana, ljudi imaju velika očekivanja, a konkretno u našem slučaju gdje upravljamo s 35 različitih područja (za što nemamo dovoljne kapacitete) teško je ispuniti očekivanja svih dionika i još raditi sav redovan posao, projekte i slično.

-U par navrata okupili smo potencijalne članove ali do formalnog osnivanja nije došlo jer smatramo da trebamo najprije napraviti plan upravljanja.

13. Ako suradničko vijeće ne postoji, organizira li Vaša JU neki drugi tip (više ili manje redovitih) sastanaka s dionicima?

UKUPNO

14. Ako je odgovor na prethodno pitanje bio da, opišite (npr. sastajete li se u pravilnim intervalima ili prema potrebi, organizirate li povremene opće sastanke s dionicima ili fokusirane tematske sastanke i sl.).

-Sastajemo se prema potrebi, ovisno o aktualnosti neke tematike. Ponekad su to pojedinačni dionici, a ponekad skupina dionika koja je vezana uz određenu tematiku.

-S pojedinim grupama dionika sastajemo se po potrebi na tematskim sastancima.

-Prema potrebi organiziramo povremene opće ili fokusirane tematske sastanke s dionicima

-Sastanci prema potrebi i s zadanim temama

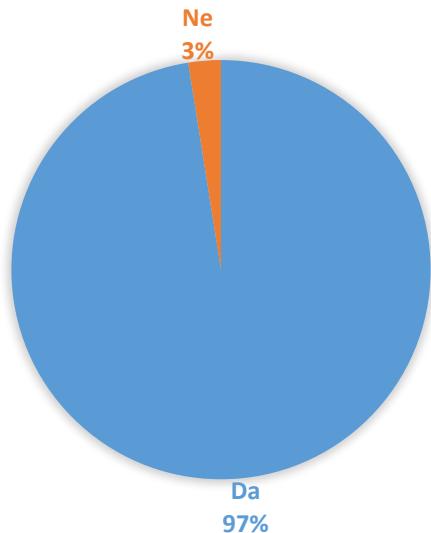
-Prema potrebi.

-Organiziramo sastanke prema potrebi i opće i prema potrebi. Također, organiziraju se i tematske konferencije.

- izrada akcijskog plana upravljanja posjetiteljima, manifestacije, ciljane radionice za lokalno stanovništvo i zainteresiranu javnost
- prema potrebi, najčešće tematski
- Ne sastajemo se u pravilnim intervalima, povremeno imamo opće sastanke s dionicima, a najčešće fokusirane tematske sastanke.
- Prema potrebi, tematske radionice i sastanci
- sastajemo se prema potrebi
- prema potrebi, fokusirani tematski sastanci
- Prema potrebi a trenutno se odražavaju tematski sastanci za potrebe izrade Plana upravljanja
- Sastanci s dionicima prema potrebi (npr. konjički klubovi, lokalno stanovništvo)
- "Sastajemo se prema potrebi i/ili prema tematskim sastancima."
- Povremeno organiziramo sastanke s lovoovlaštenicima, HGSS-om, planinarima, različitim sportskim udružgama.
- prema potrebi
- Sastanci se organiziraju prema potrebi ovisno o temi.
- Svake godine organiziramo simpozij na koje pozivamo dionike.
- Kroz proces izrade plana upravljanja provode se radionice s dionicima koje se organiziraju po završetku određene faze izrade plana. Na kraju prije usvajanja, svaki plan mora proći javnu raspravu na koju se dionici ponovno pozivaju i imaju priliku sudjelovati.
- Sastanci se redovno održavaju s dionicima u prostoru vezano za upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Natura 2000 te se provode zajednički Eu projekti sa ciljem zaštite, očuvanja i upravljanja zaštićenom prirodnom baštinom
- ovisno o prigodi i potrebi organiziraju se sastanci, radionice, javna događanja
- Za sad se uglavnom sastajemo prema potrebi na fokusiranim tematskim sastancima.
- Sastanci su prema potrebi, nisu redoviti niti su u pravilnim intervalima
- Forum dionika, CHARTER EUROPARC federacije, izrada akcijskih planova, Strategije održivog turizma 2020-2024.
- Većinom su tematski sastanci
- Organiziramo tematske sastanke prema potrebi
- Prema potrebi, tematski sastanci, tematske radionice
- Prema potrebi

Suradnja s lokalnom zajednicom, udrugama i gospodarskim subjektima

15. Organizira li Vaša JU zajedničke aktivnosti s lokalnim zajednicama i udrugama?

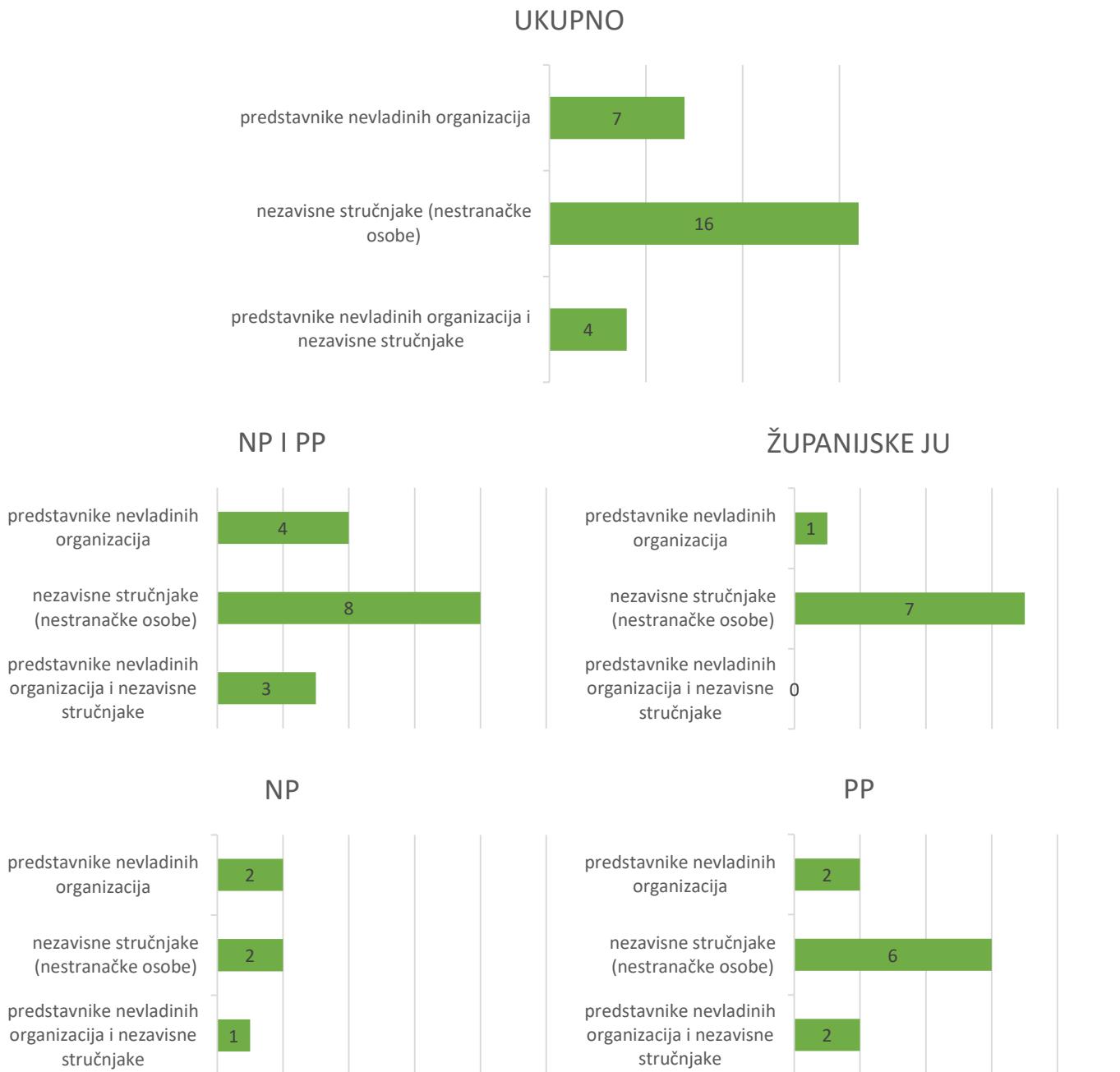
Na ovo je pitanje niječno odgovorila samo jedna (županijska) JU. Slična je situacija bila i 2016. godine kada su niječno odgovorile dvije JU (jedna iz skupine županijskih i jedna iz skupine NP i PP).

16. Ako je odgovor na prethodno pitanje bio da, molimo ukratko navesti tip aktivnosti.

Grafikon prikazuje najčešće spominjane tipove aktivnosti, s brojevima JU koje su ih navele u svojim odgovorima.

17. Sastav upravnog vijeća JU uključuje:

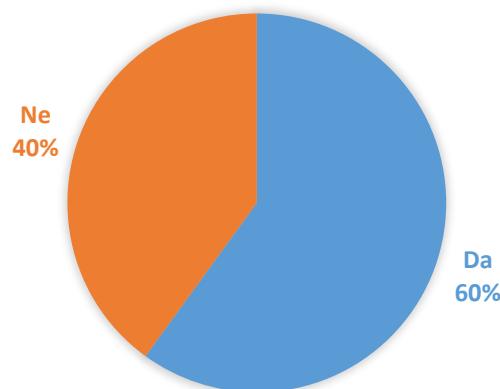

Brojevi na grafikonima prikazuju broj JU u svakoj kategoriji. JU koje su izjavile da u svojim upravnim vijećima imaju i predstavnike nevladinih organizacija i nezavisne stručnjake ubrojene su u sve tri kategorije. U istraživanju iz 2016., 2 intervjuirane JU iz skupine NP i PP te 1 županijska JU izjavile su da u sastavu upravnog vijeća imaju predstavnike nevladinih organizacija, dok je za stručnjake istu stvar izjavilo 12 NP i PP te 4 županijske JU. (Valja napomenuti da je usporedivost podataka za kategoriju „nezavisni stručnjaci“ upitna s obzirom na razlike u metodologiji između dva istraživanja, odnosno na činjenicu da je kroz razgovor moguće mnogo preciznije razjasniti što se točno podrazumijeva pod tim pojmom nego što je to slučaj s *online* upitnikom). Obe lokalne JU koje su sudjelovale u ovom istraživanju navele su kako u

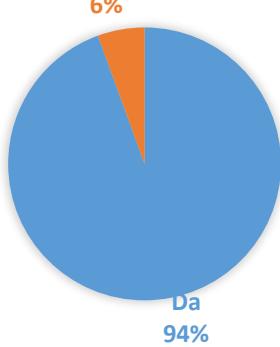
sastavu upravnih vijeća imaju predstavnike nevladinih organizacija, dok je jedna navela i nezavisne stručnjake.

18. Postoji li neki tip suradnje između vaše JU i lokalnih OPG-ova, obrtnika i drugih proizvođača (npr. promocija lokalnih proizvoda u prostorima JU, opskrba restorana i hotela ako isti postoje u zaštićenim područjima kojima JU upravlja i sl.)?

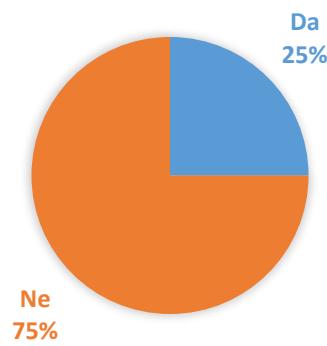
UKUPNO

NP I PP

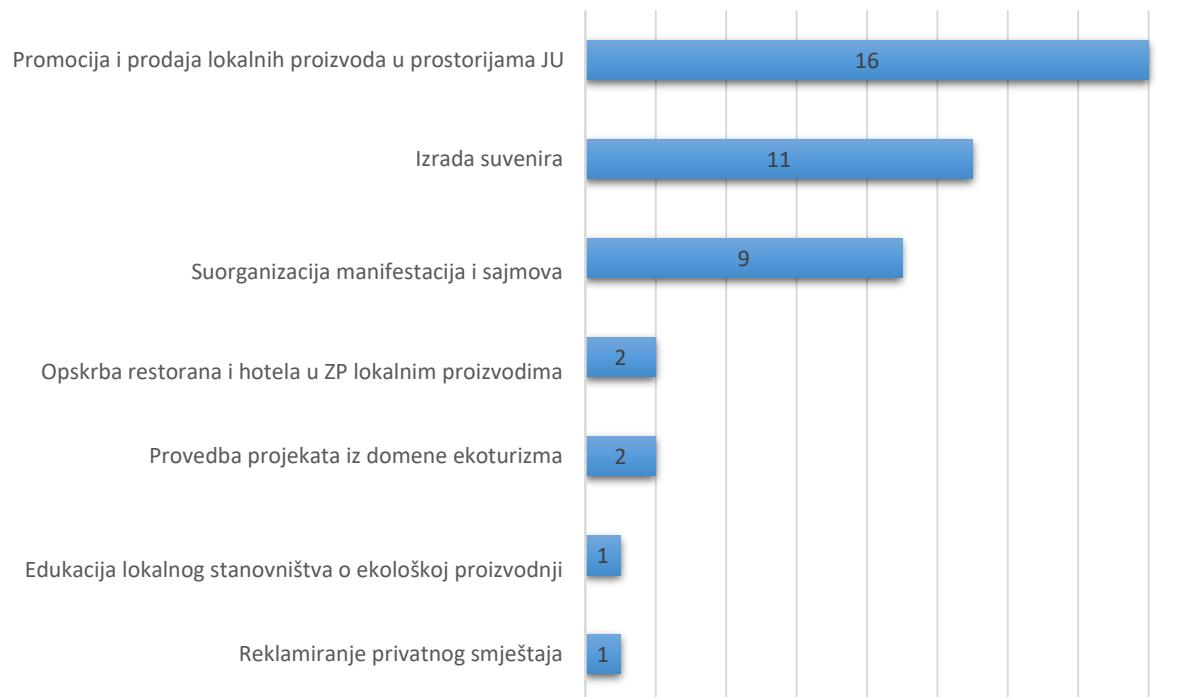
ŽUPANIJSKE JU

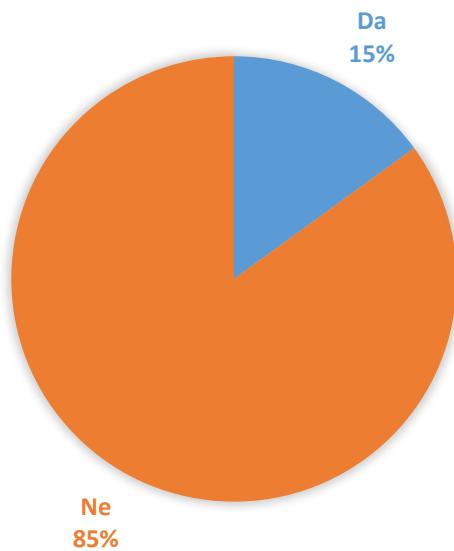
Iz gornjeg prikaza je vidljivo kako je ovaj tip suradnje s dionicima mnogo učestaliji kod nacionalnih parkova i parkova prirode, nego što je to slučaj s županijskim JU. Štoviše, među JU iz prve skupine samo je jedan park (prirode) izjavio da ne prakticira ovaj tip suradnje.

19. Ako je odgovor na prethodno pitanje bio da, ukratko opišite tip suradnje.

Grafikon prikazuje najčešće spominjane tipove suradnje, s brojevima JU koje su ih navele u svojim odgovorima

20. Postoji li u zaštićenim područjima kojima upravlja Vaša JU neki tip certificiranja koji bi potrošaču pružio informaciju da se radi o proizvodu proizvedenom u zaštićenom području?

Na pitanje je potvrđno odgovorio 1 nacionalni park, 3 parka prirode, 2 lokalne JU te niti jedna županijska JU.

21. Ako je odgovor na prethodno pitanje bio da, opišite ukratko.

Tri ličke javne ustanove (JU Pećinski park Grabovača, JU Rakovica te PP Velebit) navele su oznaku „Lika Quality“, razvijenu u sklopu klastera Lika Destination⁴. Osim toga, navedeno je još i certificiranje tradicijskih proizvoda od turopoljske svinje (PP Lonjsko polje), oznaka Bear friendly (NP Risnjak) te robna marka Učkarski ovčji sir s napomenom „Proizvedeno u PP Učka“.

22. Napišite ako imate bilo kakav dodatni komentar vezano uz temu uključivanja javnosti u upravljanje zaštićenim područjima i/ili suradnje s lokalnim proizvođačima.

-Smatram da je potrebna bolja suradnja s lokalnim proizvođačima jer bi na taj način i oni lakše osjetili korist našeg rada.

-Svaki vid uključivanja javnosti u upravljanje zaštićenim područjima i/ili suradnje s lokalnim proizvođačima će pridonijeti zaštiti prirode

⁴ <https://www.lika-destination.hr/regionalni-sustav-kvalitete/>

-Vezano za drugo pitanje, JU ima dovoljno kapaciteta i sredstava za rad postojećeg Suradničkog vijeća značajnog krajobraza Gajna, ali uz veliku pomoć Brodskog ekološkog društva - BED i Pašnjačke zajednice Braniteljske zadruge Eko-Gajna. (Kao što znate, ovo suradničko vijeće je osnovano u projektu Sava - kultura - Natura u kojem su sudjelovala i 2 partnera ovog vašeg projekta.) Na 6 ostalih zaštićenih područja pod našom upravom, nema organiziranih suradničkih vijeća. Smatramo da bi ih trebalo osnovati temeljem dobrog iskustva s postojećim suradničkim vijećem, ali nemamo dovoljno kapaciteta.

-Uključivanje javnosti je dobro, ali s njim treba postupati oprezno, jer puno ima onih koji ne razumiju što se od njih traži, ali misle da mogu odlučivati i gurati svoje privatne interese. Uvijek se treba držati zakona, a on propisuje nadležnosti.

-Komunikacija i suradnja s dionicima u zaštićenim područjima izuzetno je važna, upravljanje zaštićenim područjem ispravno je samo uz suradnju s dionicima. Sve aktivnosti, svaka služba unutar ustanove treba kontinuirano raditi na suradnji i komunikaciji s dionicima jer tada su rezultati očuvanja i održavanja daleko bolji.

-Nismo sigurni jesmo li pitanje "Ima li Vaša JU imenovanu osobu za informiranje javnosti?" dobro razumjeli. Ustanova ima imenovanog službenika za informiranje sukladno Zakonu o pravu na pristup informacije, ali smo odgovorili ne jer smo razumjeli da se odnosi na drugačiji tip informiranja i uključivanja javnosti u upravljanje, budući da različiti djelatnici provode takve aktivnosti, ovisno o tome koja je služba nositelj pojedinih aktivnosti i/ili projekata. Djelatnike stalno educiramo i potičemo da se uključe u različite dostupne oblike edukativnih programa, ali nismo imali priliku uključiti ih u takav specifičan program informiranja javnosti kroz uključivanje u upravljanje. U sljedećoj godini imamo npr. u planu provesti radionicu za djelatnike "Komunikacijske vještine" za što se nadamo da će nam pomoći u komunikaciji i informiranju i neposredno na terenu. Svakako smo uvijek otvoreni za suradnju i uključivanje. Na pitanje "Postoji li na području nad kojim Vaša JU ima nadležnost suradničko vijeće?" odgovorili smo ne iako bismo htjeli naglasiti da postoji Koordinacijsko vijeće koje upravlja Rezervatom biosfere Planina Velebit, a sastoji se od predstavnika sva tri velebitska parka i Lokalnih akcijskih grupa s velebitskog područja.

-Sastanke SV je bolje organizirati prema interesnim skupinama zbog veće učinkovitosti postizanja rezultata i zaključaka

-JU NP Mljet planira osnivanje suradničkog vijeća. Planira razne radionice i edukacije ovisno o interesu lokalne zajednice, OPG-ova i obrta. Davanje poticaja za bavljenje poljoprivredom i stočarstvom. Planira se sufinanciranje revitalizacija zapuštenih i polja.

-JU Park prirode Velebit kao najveće zaštićeno područje u RH i vrlo kompleksan prostor (geografski, površinski i sl.) jedinu mogućnost razvoja može imati u kontinuiranoj i bliskoj suradnji s korisnicima prostora, bilo kao pojedincima ili kao organiziranim oblicima.

-Suradnja je sve bolja, ali ima prostora za napredak.

-Osobno smatram da je uključivanje javnosti poželjno iz više razloga. Jedan od glavnih je taj da je lokalna zajednica stalno prisutna „na terenu“. Djelatnici JU fizički ne mogu stalno biti prisutni u zaštićenom području i pokriti sva zaštićena područja na jednak i adekvatan način. Uključivanjem lokalne zajednice dobivaju se ljudi od povjerenja na terenu koji shvaćaju važnost očuvanja i zaštite prirode.

-Što se tiče suradnje s lokalnim proizvođačima, JUNH je sudjelovala kao dionik u izradi akcijskih planova i planova upravljanja za određene vrste te se na dioničkim radionicama pojavila tema mogućeg brendiranja proizvoda iz zaštićenih područja. Ideja je bila da oni poljoprivrednici koji se bave poljoprivredom na način koji je „eco-friendly“ i koji provode aktivnosti koje ne ugrožavaju određenu vrstu na njihovom zemljишtu, da dobiju nekakav certifikat koji bi njima mogao pomoći u promidžbi vlastitih proizvoda. Problem je nastao kod kontrole onih proizvođača koji bi eventualno dobili takav certifikat, markicu, potrvdu ili slično. Nadzor poljoprivrednika provode inspekcije, a one često izlaze na teren samo po prijavama ili nadziru isključivo one koji imaju OPG-ove ili su prijavljeni kao eko-proizvođači. Ideja i dalje postoji, ali stručnjaci smatraju da je jedini način da ona zaživi ako se kreće s nacionalne razine i da se brendiranje proizvoda provodi u cijeloj RH.

-Postoje i neki dobri primjeri po pitanju suradnje sektora zaštite prirode i lokalnih proizvođača...

-U Parku Škocjanske jame u Sloveniji, jednom godišnje imaju sajam poljoprivrednih i obrtničkih proizvoda koji nastaju unutar granica parka.

-Portugalski vinari primaju naknadu i imaju neke povlastice jer uzgajaju vinovu lozu unutar Natura2000 područja. Za uzvrat, ornitofaunu koja obitava u vinogradu koriste kao maskotu za etikete na vinima, a vina se kupuju u drvenim kutijama koje mogu biti postavljene kao kućice za ptice.

-Trebamo li pokrenuti s nacionalnog nivoa kako bi se prelilo na regionalnu i lokalnu razinu brendiranje proizvedenih u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Natura 2000 te brendiranje Natura 2000 staništa i vrsta prema već uspostavljenim modelima svjetskim i europskim primjerima.

-Vezano uz članove upravnog vijeća - naši članovi su izabrani od strane Županijske skupštine i to su stranački stručnjaci, svi su stranačke osobe.

-Iz našeg dosadašnjeg iskustva proizlazi da uključivanje javnosti u upravljanje zaštićenim područjem ne mora uvek biti korisno, odnosno mišljenja, prijedlozi i aktivnosti od strane javnosti nisu uvek u skladu s potrebama zaštite prirode.

-Prijedlog, naći dobar mehanizam prema kojem bi se javnost uključivala u upravljanje. Primjeri dobre prakse primjenjivi u JU, moguća zapošljavanja, provedbe EU projekata na tu temu, uključivanje istih u horizontalne ciljeve, operativne programe, digitalne ideje i slično.

Autor: Hrvoje Radovanović (Zelena akcija/FoE Croatia)

Zagreb, veljača 2021.